

ISSN 2450-6486

<http://ehs.eeipsy.org>DOI: <https://doi.org/10.38014/ehs-ss.2023.2.10>

This publication was made with the funds of a joint Grant of
EEIP (Ukraine - France) and ChF "Education: Future"

Катерина МУРАНЕНКО

Освіта як інструмент подолання посттравматичного синдрому у роботі працівників Національної поліції України*

KATERYNA MURANENKO. **Education as a tool for overcoming post-traumatic syndrome in the work of the National Police of Ukraine.** *In the course of their professional activities, police officers are exposed to many psycho-traumatic factors. This article notes the positive impact of education on the prevention and overcoming of stress by law enforcement officers, describes interactive training methods and their impact on the listener's personality. The author describes in detail the modern system of improving the qualifications of police officers, special attention is paid to professional psychological training. The author's conclusions are confirmed by the description of the results of empirical research.*

Keywords: *education, impact of psycho-traumatic factors, post-traumatic syndrome, overcoming PTSD, police officer.*

1. Вступ

Робота поліцейського завжди вважалась екстремальною та напруженою. Працівники правоохоронних органів систематично стикаються з різного роду психотравмуючими факторами. Проте в умовах війни їх діяльність стала ще набагато складнішою та, водночас, не менш важливою. Голова Національної поліції України Князев Сергій Миколайович зазначив, що умови війни зробили поліцейських «універсальними солдатами», адже їм доводиться протидіяти не лише безпосередньому вчиненню злочинів, а й протидіяти злочинним проявам ззовні [17]. Так, підрозділи кіберполіції слідкують за безпекою Інтернет-простору громадян, оперативно-розшукові підрозділи протидіють злочинам, в тому числі й таким, які маніпулюють суспільною свідомістю. В свою чергу, патрульна поліція безпосередньо спілкується зі звичайними громадянами, серед яких і воїни АТО, і вимушено переселені особи, і інші громадяни, постраждалі від різного роду психологічних травм. 80% робочого часу поліцейського займає робота з людьми [14], внаслідок цього, співробітники органів внутрішніх справ постійно знаходяться у стані підвищеної емоційної напруги, у зоні ризику виникнення емоційного вигорання та професійної деформації.

З одного боку, саме необхідність мати справу з негативними переживаннями суспільства є одним із найбільш значних стресових факторів, проте, з іншого боку, саме спілкування з людьми вимагає якісної професійної підготовки, професійних знань та високо розвинених професійних якостей особистості. В.В. Сокурєнко відзначає важливість психологічних знань для профілактики професійної деформації співробітників ОВС та підвищення ефективності роботи правоохоронних органів [15].

Узагальнюючи вищезазначене, ми погоджуємося з Л.Д. Варунц [5], що ефективне функціонування поліції напряду залежить від якості її кадрового потенціалу. В.М. Клименко, аналізуючи зарубіжний досвід організації підготовки поліцейських зазначає, що, наприклад, професійна підготовка правоохоронних органів поліції у Німеччині відображає принцип «освіти протягом життя». Адже, професійна освіта включає в себе декілька рівнів, проходження яких нерозривно пов'язано із кар'єрним зростанням працівника, та процес систематичного підвищення кваліфікації на виробництві та з відривом від місця роботи. Важливою особливістю є практична орієнтованість навчання - заняття проводяться у формі

бесіди з висококваліфікованими викладачами, які мали власні високі результати в роботі та перебувають у навчальному закладі не більш ніж 5-6 років [12].

2. Аналіз попередніх досліджень

І.В. Клименко вказує на важливість вищої освіти у роботі правоохоронних органів. Оскільки, закордонні емпіричні дослідження підтверджують пряму пропорційність оцінок, отриманих працівником під час навчання, із оцінкою його якості роботи керівництвом. Також спостерігається зворотній взаємозв'язок успішності навчання із кількістю прогулів, дорожньо-транспортних пригод та травм, отриманих поліцейськими, під час здійснення професійної діяльності. Також правоохоронці із вищою освітою більш відкриті у системі переконань, менш догматичні, менш зорієнтовані на застосування покарань, менш авторитарні та більш схильні до прийняття та розуміння [13]. О.М. Цільмак також відзначає позитивний вплив освіти на становлення особистості професіонала [16].

Т. Голві звертає увагу на взаємозв'язок трьох компонентів – навчання, задоволеності та результативністю [9]. Коли працівник навчається, покращує свої знання та вміння, результативність роботи зростає. Більше того, процес навчання зазвичай пов'язаний із новими емоціями та враженнями, внаслідок чого збільшується задоволеність працівника своєю професійною діяльністю, що, в свою чергу, ще збільшує результативність. Неможливо покращити ефективність роботи не впливаючи на інші складові. Навіть якщо людина задоволена своєю роботою, без покращення професійних компетенцій результату їй не досягнути. Тож освіта виконує одразу декілька завдань:

- сприяє задоволеності професійною діяльністю;
- покращує знання та вміння працівника;
- підвищує результативність праці;
- збільшує кадровий потенціал організації загалом.

Часто переживання хронічного стресу поліцейським пов'язано із незнанням правил комунікації у конфліктних ситуаціях, особливостями взаємодії із різними категоріями людей, в тому числі із психотравмованими особами, не володінням методами емоційної саморегуляції тощо. Більше того, як зазначають В.Г. Бабенко та В.П. Остапенко одним із важливих чинників кризи

підготовки працівників Національної поліції є відсутність умов для самореалізації, вдосконалення та розвитку працівників [3]. В свою чергу, саме ці фактори негативно впливають на ефективність роботи та мотивацію до професійної діяльності. Т. Голві звертає увагу на зниження зацікавленості, ініціативності у роботі внаслідок неможливості навчатися, розвиватися, підвищувати свою кваліфікацію у процесі роботи. В результаті це призводить до так званої «інерції виконання» - автоматичного виконання поставлених завдань без їх відповідного осмислення, безініціативності, пасивності, без емоційності [9]. Варто зазначити, що професійна деформація співробітників поліції частіше за все проявляється у формі повного або часткового виключення емоцій у відповідь на психотравмуючий вплив [2]. Це підтверджується нашими спостереженнями під час практичної психологічної роботи: поліцейським досить складно вербалізувати власні емоції та переживання, вони відсторонюються від вправ, які вимагають емоційної реакції, проте легше описують свої роздуми під час виконання психологічних вправ. На уміння словами описати свої позитивні та негативні переживання, їх деталі та володіння засобами емоційної саморегуляції звертає особливу увагу І.В. Воробйова. Адже вищезазначені вміння є важливими для профілактики стресів та психологічної реабілітації працівників [7]. Крім того, Р.Р. Карданов та М.Х. Машекуашева звертають увагу на важливість емпатії для успішної комунікації працівників ОВС, адже їм необхідно вміти уважно слухати, розуміти почуття та точку зору іншої людини, проявляти зацікавленість до сказаного та співчувати [11].

3. Виклад основного матеріалу та результати дослідження

Ще однією формою деформації особистості поліцейського під впливом професійної діяльності є пасивна життєва позиція. Дану тезу підтверджено нашими емпіричними дослідженнями.

Нами було проведено дослідження 32 працівників поліції за допомогою Методики дослідження цільової спрямованості особистості Я.В. Васильєва. Згідно інструкції, досліджуваним протягом 10 хвилин необхідно продовжити 20 речень, що розпочинаються словами «Я хочу...» чи «Мені б хотілося...» [6]. Яскраво вираженою особливістю даної вибірки досліджуваних виявилася недостатня кількість цілей в цілому. Середня кількість цілей у вибірці – одинадцять. Я.В. Васильєв посилається на ідеї І.П.

Павлова про рефлекс мети, який є основною формою життєвої енергії та стимулює усі покращення у житті, життєдіяльність у цілому. В свою чергу, Ю.М. Швалб, розглядаючи проблему цілевстановлення вказує на взаємозв'язок процесу постановки цілей та свідомості [6]. Таким чином, можна припустити, що недостатня кількість цілей у досліджуваних вказує на відсутність усвідомленого підходу до життя, пасивну життєву позицію. Це підтверджується низькими оцінками власного внеску у реалізацію бажань. Оцінюючи кожну мету з позиції «наскільки її досягнення залежить від Ваших зусиль» - респонденти в середньому відмічали 5,9 балів з 10 максимальних. Однак, в той же час, усі бажання для досліджуваних є досить емоційно значущими (7,36 балів) та вони готові докладати вольові зусилля при виникненні перешкод до досягнення мети (7,89 балів).

Особливий інтерес викликають результати, отримані за допомогою виявлення кореляції за критерієм Пірсона. Так, існує зворотня кореляція між терміном роботи в поліції та усвідомленням співробітниками своєї ролі у досягненні своїх цілей (статистична значущість на рівні між 0,01 та 0,05). Тобто чим довше термін роботи у правоохоронних органах, тим нижче рівень усвідомлення свого внеску у досягнення власних цілей. Таким чином, можна припустити, що сама специфіка професійної діяльності, відсутність системного психологічного супроводу співробітників органів внутрішніх справ призводить до зниження відповідальності за свої бажання та дії, визнанню особистості того, що від неї нічого не залежить. В свою чергу це призводить до зниження якості професійної діяльності, відсутності захопленості, ініціативності та погіршення репутації органів внутрішніх справ в цілому.

Система підвищення кваліфікації покликана вирішити питання підвищення ефективності роботи та профілактики професійного вигорання. Як зазначає В.В. Сокурєнко, окрім безпосередньої професійної підготовки, процес підвищення кваліфікації має включати психологічні тренінги, методи психологічної корекції, приділяючи особливу увагу виховній роботі та формуванню особистісних якостей поліцейського [15]. Даний принцип вже реалізовано у наказі Міністерства внутрішніх справ №1625 від 24.12.2015 «Про організацію післядипломної освіти працівників Національної поліції», де особлива увага приділяється професійній психологічній підготовці. Так, одним із завдань післядипломної освіти поліцейських є «формування високої психологічної стійкості працівників поліції, розвиток у них

спостережливості, пильності, пам'яті, мислення та інших професійно-психологічних якостей і навичок» [1]. Вищезазначеним наказом також затверджується періодичність підвищення кваліфікації працівників Національної поліції – не рідше ніж раз на три роки.

У процесі підвищення кваліфікації обов'язковим для працівників правоохоронних органів є вивчення таких дисциплін як «Ефективна комунікація», «Стресостійкість», «Толерантність» тощо. С.П.Гіренко відзначає позитивний вплив прослуховування даних курсів на професійно-психологічну та конфліктологічну готовність працівників поліції до професійної діяльності [8]. В свою чергу, загальновідомим є те, що готовність до непередбачуваних ситуацій у професійній діяльності сприяє стресостійкості та зменшенню негативного впливу стресу на організм.

«Навчальний курс «Ефективна комунікація» має на меті формування соціально-психологічних знань про особливості, функції та сторони спілкування поліцейського з громадянами, розвиток практичних вмінь побудови різних форм спілкування (офіційного, емоційного, безконфліктного) з громадянами, колегами, керівництвом, візуальної психодіагностики суб'єктів комунікації, їх мотивів та санів, розширення варіативності стратегій попередження та вирішення конфліктних ситуацій, зміцнення рівня конфліктостійкості та комунікативної компетентності майбутнього поліцейського» [8, с. 173]. Під час вивчення курсу «Стресостійкість» «слухачі оволодівають методами діагностики та самодіагностики стресового стану, його можливими проявами, психологічними методиками саморегуляції емоційного стану (дихальними та м'язовими), первинної психологічної допомоги іншим особам» [8, с. 174]. С.П. Гіренко звертає увагу на ефективність та доцільність викладання даних дисциплін методом соціально-психологічного тренінгу, що передбачає формування практичних навичок [8]. В.І. Барко та ін. вчені також звертають увагу на ефективність застосування психологічного тренінгу у процесі підготовки до професійної діяльності [4]. Проте на даний час система підвищення кваліфікації має певні недоліки, а саме незначна кількість годин, що виділяються на вивчення вищезазначених дисциплін. Це в свою чергу заважає ефективному формуванню професійних психологічних навичок. А також до недоліків можна віднести велику кількість слухачів у групі, що не дає можливості приділити увагу кожному та зумовлює обмеження у використанні психологічних методів роботи.

Ю.В. Гуцин відзначаючи практико-орієнтованість освіти та важливість формування практичних навичок для ефективності подальшої трудової діяльності, звертає увагу на необхідність використання інтерактивних методів навчання. До таких методів відносять інтерактивні форми лекцій, дискусії, ігри, тренінг, кейс-технології, проектні методи тощо. Активні методи навчання допомагають покращувати адаптованість студента в групі, вміння встановлювати особистісні контакти та обмінюватися інформацією з іншими, здатності висувати ідеї, формувати нестандартні рішення та нести відповідальність за свою діяльність, керувати своєю діяльністю та своїм часом, передбачати наслідки своїх дій. Інтерактивні засоби навчання також допомагають формувати внутрішню мотивацію студента до навчання, формує суб'єктний підхід до освітнього процесу [10].

Крім того, у процесі викладання психологічних дисциплін ми вважаємо за потрібне використовувати не лише педагогічні інтерактивні методи, а суто психологічні, а саме: психодіагностичні методики, тренінгові вправи та психотерапевтичні методи, що дозволяють у доповнення до теоретичних знань з психології дізнатися більше про свою особистість, зрозуміти себе та свої поведінкові реакції, отримати особистісні «інсайти» та зняти психологічну напругу. Особливо важливим є такий підхід до засвоєння психологічних знань у процесі підвищення кваліфікації поліцейських. Адже таким чином процес професійної психологічної підготовки стає полізадачним та допомагає не лише сформуванню професійно важливих знань, вміння, навички та якості у слухачів, а й надати їм першу психологічну допомогу, створити умови для емоційного розвантаження. Можливість використання практичних психологічних методів у роботі із групами слухачів підвищення кваліфікації посилює психотерапевтичний вплив навчання на особистість. Під час викладання курсу дисциплін «Стресостійкість», «Ефективна комунікація», «Толерантність» нами застосовуються психодіагностичні методи (тести-опитувальники та проективні методики), арт-технології (арт-терапевтичні вправи, технології використання метафоричних асоціативних карток), методи групової психологічної роботи тощо.

Під час вивчення дисципліни «Стресостійкість» нами було проведено арт-терапевтичну методику «Карта країни почуттів» Т.Д. Зінкевич-Євстигнеєвої, яка спрямована дослідження особливостей емоційного стану співробітників поліції, а також допомагає засвоїти

такі методи профілактики стресу як творча діяльність та аутотренінг. Крім того, із нашого практичного досвіду, саме проєктивні методики є найбільш ефективними у роботі з працівниками Національної поліції, оскільки ми часто спостерігаємо труднощі даної категорії осіб у вербалізації власних емоційних переживань. В результаті дослідження було виявлено, що у світоглядній сфері у співробітників поліції переважають позитивні емоції, а саме радість та задоволення. Ресурсним для правоохоронців є процес спілкування, адже саме у комунікативній діяльності переживають позитивні емоції радості та задоволення, проте, в той же час, процес спілкування пов'язаний для них із почуттям страху. У сексуальній сфері досліджуваних також переважають позитивні емоції. Загалом переважаючими у емоційній сфері поліцейських є емоції радості, задоволення, зацікавленості, проте значне поширення має також почуття провини. Цікавим є те, що серед негативних переживань немає таких, які б спонукали до агресивних дій. На відміну від почуттів злості, образи, які передбачають зовнішній локус контролю, для емоційної сфери правоохоронців характерні негативні переживання внутрішнього локусу контролю, такі як страх та провини. Ми можемо припустити, що такі емоційні переживання, вірогідно, спрямовані на уникнення невдач у професійній діяльності, тож не спонукає співробітників до перевищення повноважень. Проте негативний емоційний стан працівника негативно впливає на ефективність професійної діяльності. Наші спостереження підтверджуються дослідженнями О.М. Цільмак, яка зазначає, що почуття провини є основою для агресивної поведінки правоохоронця [16]. Важливим є те, що під час використання даної арт-терапевтичної техніки шляхом спостереження та за результатами психодіагностичної роботи ми відмічаємо покращення емоційного стану слухачів, підвищення інтенсивності позитивних емоційних переживань. Це, в свою чергу, підкреслює ефективність та результативність застосування психологічних методів у процесі викладання дисциплін психологічної спрямованості.

4. Висновки

Отже, процес навчання загалом допомагає долати різні види стресу, за рахунок взаємодії з іншими учасниками навчального процесу, особистісних контактів, передачі іншим інформації, емоцій, власного досвіду, отримання нових знань та вражень, власної самореалізації слухачів та студентів. Особливе значення для

подолання негативних емоційних станів має вивчення дисциплін психологічного спектру. Вивчення психології дозволяє краще зрозуміти причини та наслідки своєї поведінки, діагностувати власний емоційний стан та визначати особистісні особливості себе та інших, розуміти особливості психічного стану інших людей та поводити себе із ними відповідним чином. Формуванню практичних навичок сприяє використання інтерактивних методів навчання. Крім того освіта може здійснювати психотерапевтичний вплив на учасників освітнього процесу: сприяти зняттю психологічного напруження, емоційному розвантаженню, пошуку власних ресурсів. Даного ефекту можна досягнути за допомогою використання практичних психологічних методів. Психологічні методики сприяють самоаналізу особистості, викликають позитивні емоції, сприяють взаємодії слухачів у групі. Особливої важливості дані завдання набувають під час навчання працівників Національної поліції та допомагають подолати посттравматичний, хронічний та інші види стресу, що виникають в умовах сучасної напруженої суспільної ситуації в Україні.

References:

1. Наказ Міністерства внутрішніх справ «Про затвердження положення про організацію післядипломної освіти працівників Національної поліції» №1625 від 24.12.2015 [Електронний ресурс] / Законодавство України, 2016. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0076-16>
2. Алфьоров С.М. Причини корупції в ОВС, що зумовлені специфікою органу / С.М.Алфьоров // Форум права. – 2011. - №1. – С. 21-26.
3. Бабенко В.Г. Професійно-психологічна підготовка персоналу Національної поліції України: перспективи розвитку / В.Г.Бабенко, В.П.Остапович // Наука і правоохорона. – 2016. - №4(34). – С.246-249.
4. Барко В.І. Концептуальні засади професійно-психологічного тренінгу «Збереження психологічного здоров'я поліцейських Національної поліції України / В.І.Барко, В.П.Остапович, В.В.Барко // Право і безпека. – 2016. - №4(63). – С. 104-109.
5. Варунц Л.Д. Деякі аспекти забезпечення Королівської канадської кінної поліції / Л.Д.Варунц // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. – 2008. - №42. – С. 102-108.
6. Васильев Я.В. Футурреальная психология личности: Монография. / Я.В.Васильев – Николаев: Изд-во «Илион», 2007. – 519с.
7. Воробйова І.В. Засоби профілактики наслідків негативного інформаційно-психологічного впливу на правоохоронців / І.В.Воробйова // Бочаровські читання, Харків. – 2016. – С. 168-169.

8. Гіренко С.П. Первинна психологічна підготовка майбутніх працівників патрульної поліції / С.П.Гіренко // Бочаровські читання, Харків. – 2016. – С. 172-174.
9. Голви У. Тимоти Работа как внутренняя игра: Фокус, обучения, удовольствие и мобильность на рабочем месте / У.Тимоти Голви // Альпина Бизнес Букс, 2005. – 252с.
10. Гуцин Ю.В. Интерактивные методы обучения в высшей школе / Ю.В.Гуцин // Психологический журнал Международного университета природы, общества и человека «Дубна». – 2012. – №2. – С. 1-18.
11. Карданов Р.Р. Коммуникативный аспект профессиональной подготовки сотрудника полиции / Р.Р.Карданов, М.Х.Машекуашева // Историческая и социально-образовательная мысль. – 2016. – Т.8. - №6/2. – С. 104-107.
12. Клименко В.М. Зарубіжний досвід організації підготовки поліцейських / В.М.Клименко // Наука і правоохорона. – 2016. - №4(34). – С. 29-36.
13. Клименко І.В. Психологічні контексти поліцейської підготовки та поліцейської освіти в зарубіжних дослідженнях / І.В.Клименко // Право і безпека. – 2016. - №4(63). – С. 12-19.
14. Кубаєнко А.В. Проблемні питання комунікативної компетентності та культури спілкування в службовій діяльності працівників міліції / А.В.Кубаєнко // Правничий часопис. – 2013. - №1. – С. 266-268.
15. Сокурєнко В.В. Психологічна наука та її роль у становленні Національної поліції України / В.В.Сокурєнко // Бочаровські читання. – Харків, 2016. – С. 232-236.
16. Цільмак О.М. Детермінанти проявів агресії у працівників органів внутрішніх справ: автореферат дисертації на здобуття наукового ступеню к.психол.н.: 19.00.06 – «Юридична психологія» / Олена Миколаївна Цільмак // Київ, 2004. – 38с.
17. Сергій Князєв: В умовах війни ви стали універсальними солдатами [Електронний ресурс] / Міністерство внутрішніх справ України, 2017. – Режим доступу: mvs.gov.ua/.../9421_Sergiy_Knyazv_V_umovah_viyini_vistali_universalnimi_soldatami_FOTO.htm

Transliteration of References:

1. Nakaz Ministerstva vnutrishnikh sprav «Pro zatverdzhennia polozhennia pro orhanizatsiiu pisliadyplomnoi osvity pratsivnykiv Natsionalnoi polit sii» №1625 vid 24.12.2015 [Elektronnyi resurs] / Zakonodavstvo Ukrainy, 2016. – Rezhym dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0076-16>
2. Alforov S.M. (2011). Prychyny koruptsii v OVS, shcho zumovleni spetsyfykoiu orhanu / S.M.Alforov // Forum prava. № 1. S. 21-26.
3. Babenko V.H. (2016). Profesiino-psykholohichna pidhotovka personalu Natsionalnoi polit sii Ukrainy: perspektyvy rozvytku / V.H.Babenko, V.P.Ostapovych // Nauka i pravookhorona. № 4(34). S.246-249.

4. Barko V.I. (2016). Kontseptualni zasady profesiino-psykholohichnoho treninhu «Zberezhenia psykholohichnoho zdorovia politseiskyykh Natsionalnoi politsii Ukrainy / V.I.Barko, V.P.Ostapovych, V.V.Barko // Pravo i bezpeka. №4 (63). S. 104-109.
5. Varunts L.D. (2008). Deiaki aspekty zabezpechennia Korolivskoi kanadskoi kinnoi politsii / L.D.Varunts // Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu vnutrishnikh sprav. № 42. S. 102-108.
6. Vasilev YaV. (2007). Futurrealnaia psikhologiiia lichnosti: Monohrfyia. / Ya.V.Vasilev. Nikolaev: Izd-vo «Ilion». 519s.
7. Vorobiova I.V. (2016). Zasoby profilaktyky naslidkiv nehatyvnoho informatsiino-psykholohichnoho vplyvu na pravookhorontsiv / I.V.Vorobiova // Bocharovski chytannia, Kharkiv. S. 168-169.
8. Hirenko S.P. (2016). Pervynna psykholohichna pidhotovka maibutnikh pratsivnykiv patrolnoi politsii / S.P.Hirenko // Bocharovski chytannia, Kharkiv. S. 172-174.
9. Holvy U. Tymoty. (2005). Rabota kak vnutrenniaia ihra: Fokus, obucheniia, udovolstvие y mobilnost na rabochem meste / U.Tymoty Holvy // Alpina Biznes Buks, 2005. 252 s.
10. Hushchin Yu.V. (2012). interaktivnye metody obucheniia v vysshei shkole / Yu.V.Hushchin // Psikhologicheskyy zhurnal Mezhdunarodnoho universiteta pryrody, obshchestva i cheloveka «Dubna». № 2. S. 1-18.
11. Kardanov R.R. (2016). Kommunykatyvnyi aspekt professionalnoi podhotovki sotrudnika politsii / R.R. Kardanov, M.Kh. Mashekuasheva // Istoricheskaiia y sotsialno-obrazovatelnaia myysl. T.8. № 6/2. S. 104-107.
12. Klymenko V.M. (2016). Zarubizhnyi dosvid orhanizatsii pidgotovky politseiskyykh / V.M.Klymenko // Nauka i pravookhorona. № 4(34). S. 29-36.
13. Klymenko I.V. (2016). Psykholohichni konteksty politseiskoi pidhotovky ta politseiskoi osvity v zarubizhnykh doslidzhenniakh / I.V.Klymenko // Pravo i bezpeka. №4 (63). S. 12-19.
14. Kubaienko A.V. (2013). Problemni pytannia komunikativnoi kompetentnosti ta kultury spilkuvannia v sluzhbovii diialnosti pratsivnykiv militsii / A.V.Kubaienko // Pravnychi chasopys. № 1. S. 266-268.
15. Sokurenko V.V. (2016). Psykholohichna nauka ta yii rol u stanovlenni Natsionalnoi politsii Ukrainy / V.V.Sokurenko // Bocharovski chytannia. Kharkiv. S. 232-236.
16. Tsil'mak O.M. (2004). Determinanty proiaviv ahresii u pratsivnykiv orhaniv vnutrishnikh sprav: avtoreferat dysertatsii na zdobuttia naukovooho stupeniia k.psykhol.n.: 19.00.06 – «Yurydychna psykholohiia» / Olena Mykolaivna Tsil'mak // Kyiv. 38 s.
17. Serhii Kniaziev (2017). V umovakh viiny vy staly universalnymy soldatamy [Elektronnyi resurs] / Ministerstvo vnutrishnikh sprav Ukrainy, 2017. – Rezhym dostupu: mvs.gov.ua/.../9421_Sergiy_Knyazv_V_umovah_viyini_vi_stali_universalnimi_soldatami_FOTO.htm

The Author

Kateryna MURANENKO
teacher, Department of Legal Psychology,
National Academy of Internal Affairs,
Graduate Student of the Department of Psychology,
CHNU by Petro Mohyla,
Kyiv, Ukraine
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6032-243X>
E-mail: katerinamuranenko@gmail.com

Abstracts

КАТЕРИНА МУРАНЕНКО. Освіта як інструмент подолання посттравматичного синдрому у роботі працівників Національної поліції України. У процесі професійної діяльності поліцейські зазнають впливу багатьох психотравмуючих факторів. У даній статті відзначається позитивний вплив освіти на профілактику та подолання стресів працівниками правоохоронних органів, описуються інтерактивні методи навчання та їх вплив на особистість слухача. Автор детально описує сучасну систему підвищення кваліфікації поліцейських, особлива увага приділяється професійній психологічній підготовці. Висновки автора підтверджуються описанням результатів емпіричних досліджень.

Ключові слова: освіта, вплив психотравмуючих факторів, посттравматичний синдром, подолання ПТСР, працівник поліції.

KATERYNA MURANENKO. Edukacja jako narzędzie przezwycięzania zespołu stresu pourazowego w pracy Narodowej Policji Ukrainy. Policjanci w trakcie swojej działalności zawodowej narażeni są na wiele czynników traumujących psychikę. W artykule zwrócono uwagę na pozytywny wpływ edukacji na profilaktykę i przezwycięzanie stresu przez funkcjonariuszy organów ścigania, opisano interaktywne metody szkoleniowe i ich wpływ na osobowość uczestników szkoleń. Autor szczegółowo opisuje nowoczesny system doskonalenia zawodowego policjantów, kładąc szczególny nacisk na profesjonalne przygotowanie psychologiczne. Wnioski autora zostały potwierdzone opisem wyników badań empirycznych.

Słowa kluczowe: edukacja, wpływ czynników traumujących psychikę, zespół stresu pourazowego, przezwycięzanie PTSD, funkcjonariusz policji.

* Матеріал підготовлено у 2017 році (коли тривав 4-й рік війни, яку в 2014 році розпочала Росія проти України) і вперше представлено на 1-й Міжнародній Міждисциплінарній Асамблеї "ПТСР: дорослі, діти та родини в ситуації війни" (8-10 грудня 2017 року, м. Київ, Україна) (Ред.)